

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 22/2002 rd

Regerings proposition med förslag till lag om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassifi- cering av kommunerna

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 januari 2003 en proposition med förslag till lag om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (RP 267/2002 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 7/2002 rd) om

propositionen. Utlåtandet ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finansråd Immo Pohjola, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Rainer Alanen, inrikesministeriet
- äldre regeringssekreterare Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet
- enhetschef Martti Kallio, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna upphör att gälla vid utgången av 2003. Kommunerna har på basis av skillnader i levnadskostnaderna delats in i två dyrortsklasser. Med hjälp av denna klassificering har en del av de löner som betalas av den privata sektorn, kommunerna och staten samt vissa sociala inkomstöverföringar differentieras. Regeringen beslutade 18.11.2002 om en förlängning av dyrortsklassificeringen som ett ställningstagande till det uppnådda förhandlingsresultatet om en

inkomstpolitisk uppgörelse. I propositionen föreslås att det nuvarande systemet förlängs med fyra år till utgången av år 2007. Avsikten är att dyrortsklassificeringen av kommunerna skall fortsätta oförändrad. Därefter går man in för att slopa den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna, eftersom systemet blir föråldrat.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och så att dyrortsklassificeringen med stöd av denna lag kan fastställas senast före den 1 januari 2004.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Giltighetstiden för den gällande lagen om dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) har förlängts flera gånger. Enligt lagen delas kommunerna upp i två dyrortsklasser utifrån skillnader i kostnaderna, som har påvisats genom undersökningar. Enligt vad utskottet har erfårit gjordes den senaste undersökningen av skillnaderna i levnadskostnader 1980. Med tiden har dyrortsklassificeringen av kommunerna snedvridits. I den gällande klassificeringen är kommunerna inte inordnade i rätt klass enligt levnadskostnaderna. I den föreliggande lagen finns inga bestämmelser om tillämpningen av dyrortsklassificeringen, utan bara om grunderna för dem och fastställelseförfarandet. Dyrortsklassificeringen tillämpas på löner både inom den privata och den offentliga sektorn enligt överenskommelse och på folkpensioner och vissa andra sociala trygghetsförmåner på det sätt som föreskrivs i den tillämpliga speciallagstiftningen.

Vid riksmötet 1999 godkände riksdagen förlängd giltighetstid för lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna fram till utgången av 2003. Samtidigt förutsatte riksdagen att regeringen inom 2001 lämnar en utredning om de åtgärder som har vidtagits för att den allmänna dyrortsklassificeringen skall kunna slopas från och med 2004 (FvUB 3/1999 rd — RP 29/1999 rd). Redan tidigare hade riksdagen förutsatt att regeringen ser till att en lagberedning initieras och andra åtgärder vidtas för att dyrortsklassificeringen av kommunerna skulle kunna slopas från och med 2000 (FvUB 6/1995 rd — RP 164/1995 rd).

I en utredning från den 18 december 2001 tillstår finansministeriet att den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna är föråldrad. Ministeriet framhåller att det länge har funnits planer på att avveckla systemet, trots att planerna av praktiska skäl fått skjutas på framtiden flera gånger.

I utredningen anser finansministeriet att problemen med den allmänna dyrortsklassificering-

en är så stora att hela systemet måste frångås och inte lappas på. Det måste dock göras vid rätt tidpunkt framhåller ministeriet. Reformen kunde lämpligen kopplas ihop med någon annan större socialpolitisk reform och tas upp till exempel vid de kommande överläggningarna om regeringsprogrammet, sägs det vidare i utredningen. Det har inte startats något nytt arbete för att slopa dyrortsklassificeringen eftersom det har visat sig att promemorian från arbetsgruppen 1999 fortfarande är ett lämpligt underlag för beslut i frågan.

Förvaltningsutskottet upprepar här sin tidigare ståndpunkt att regeringen inte har noterat riksdagens uttalande på behörigt sätt och inte har vidtagit fullgoda åtgärder med anledning av uttalandet.

Att dyrortsklassificeringen fortfarande finns kvar har motiverats med statsfinansiella skäl. Enligt vad utskottet har erfårit skulle slopade dyrortsklasser öka kostnaderna för sociala förmåner för invånarna i kommunerna i den andra dyrortsklassen med omkring 137 miljoner euro. Av beloppet består cirka 118 miljoner euro av folkpensioner.

I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. I utlåtandet sägs dock att de sociala trygghetsförmåner som är knutna till dyrortsklassificeringen omfattas av skyddet för grundläggande försörjning enligt 19 § 2 mom. i grundlagen och att de problematiska punkterna med avseende på dyrortsklassificeringen och jämlikhetsaspekterna därför kan vara av betydelse med avseende på 106 § i grundlagen.

Förvaltningsutskottet talar för att giltighetstiden förlängs fram till utgången av 2005 och att den tillämpas på dyrortsklassificeringen 2004 och 2005. Dyrortsklassificeringen har konstaterats vara föråldrad och måste därför slopas, anser utskottet.

Med hänvisning till det ovanstående och till utlåtandet från grundlagsutskottet förutsätter förvaltningsutskottet att den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna slopas senast vid utgången av 2005 och att bestämmelserna i

de speciallagar som gäller tillämpningen av dyrortsklassificeringen upphävs senast vid samma tidpunkt (*Utskottets förslag till uttalande*).

Förslag till beslut

På grundval av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 december 1973 om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973)
6 §,
sådan den lyder i lag 999/1999, som följer:

6 §
Denna lag gäller till utgången av 2005 och tillämpas på dyrortsklassificeringen för åren 2004 och 2005.

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att den allmänna dyrortsklassificeringen slopas senast vid utgången av

2005 och att de bestämmelser i speciallagar som gäller tillämpningen av dyrortsklassificeringen upphävs senast vid utgången av 2005.

FvUB 22/2002 rd — RP 267/2002 rd

Helsingfors den 4 februari 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent

vordf. Pertti Turtiainen /vänst

medl. Janina Andersson /gröna

Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd

Paula Lehtomäki /cent

Pekka Nousiainen /cent

Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /cent

Pekka Ravi /saml

Petri Salo /saml

Arto Seppälä /sd

Marja Tiura /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.